

שיטות מחקר כמותניות

פרק 8 - הטיות במחקר, אתיקה, סיכום והערכה

תוכן העניינים

1. הטיות במחקר, אתיקה, סיכום והערכה 1

הטיות במחקר, אתיקה, סיכום והערכה:

הטיות שמקורן בנבדק:

רקע:

תוקף אקולוגי: עד כמה מאפייני המחקר משקפים את הזירה הנחקרת כפי שקיימת בחיי היומיום.
מאפייני המצב הניסויי: רמזים הזמינים במצב המחקרי המשפיעים על התנהגות הנבדק.

להטיות במחקר יש שני מקורות:

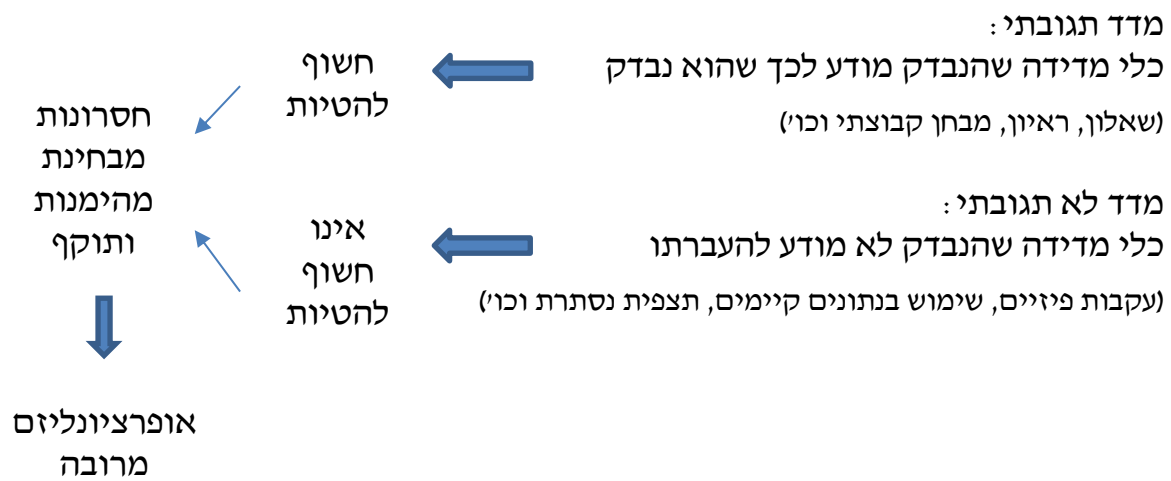
1. הטיות שנובעות מהנבדק.
2. הטיות שנובעות מהחוקר.

עלויות לפגוע בתוקף	הטיות שנובעות מהנבדק
המסקנה הסטטיסטית	הנבדק הממושם
	הנבדק המשתדל להרשים
החיצוני והפנימי	הנבדק המתנדב
החיצוני	הנבדק הטיפוסי

דרכים להתגבר על הטיות שנובעות מהנבדק:

- הצגת השערה כוזבת.
- הרחקת המשתנה התלוי ממערך המחקר.
- גיוס הנבדק כעוזר לנסיין.
- ניסוי מסווה.
- השערות שאינן מובנות מאליהן.
- פניה לעזרת הנבדק.
- שימוש במדדים חבויים.
- שימוש במדדים לא תגובתיים.

מדד תגובתי ולא תגובתי :

הטיות שמקורן בחוקר:

רקע:

פתרונות	הטיות שנובעות מהחוקר
הקלטת הניסוי	החוקר כצופה וכמפרש
נסיינים "תמימים" (השערת המחקר)	החוקר כאדם
נסיינים "עיוורים למניפולציה" (תנאי הניסוי) **"כפל עיוורון"	צפיות החוקר
הוראות מוקלטות	שונות מקרית ושיטתית טעותית
מדידה בו זמנית של המשתנה התלוי	

סוגיות אתיות:

רקע:

בעיות אתיות	פתרונות
נבדק סובל	בחירה חופשית
נבדק מרומה	הבטחת סודיות
	שיחת הבהרה
	ועדות אתיקה

הערכה וסיכום:

רקע:

קריטריונים להערכת מחקר:

יש לבדוק:

- השערות המחקר.
- תהליך הדגימה.
- איכות ההגדרות האופרציונליות.
- מהימנות המדידות ותוקפן.
- עיבודים סטטיסטיים.
- מסקנות המחקר.
- סוגיות אתיות.
- תרומתו המדעית של המחקר.

השוואה מסכמת בין 3 סגנונות המחקר:

אתנוגרפי (איכותני)	סקר (מתאמי)	ניסוי	
בעל תוקף אקולוגי גבוה	בעל תוקף חיצוני גבוה	מאפשר לבחון קשרים סיבתיים תוקף פנימי גבוה	יתרונות
קשיים בהבטחת מהימנות ותוקף המדידה	מאפשר לבדוק קשרים מתאמיים בלבד תוקף פנימי נמוך	בעיה בתוקף חיצוני	חסרונות
תוך כדי ואחרי איסוף הנתונים	לפני איסוף הנתונים	לפני איסוף הנתונים	סינון ובררה של הנתונים (השערות)
תוצרים איכותיים	תוצרים כמותיים	תוצרים כמותיים	עיבוד הנתונים
חדירה לפרטיות ללא ידיעת הנבדק	תלוי בידיעת הנבדק את מטרות הסקר	חשוף יותר לבעיות אתיות	בעיות אתיות